

skulde være bunden til at antage den omhandlede Lov, fordi den er foreslaet af den daværende Indenrigsminister, saa maa jeg gjøre opmærksom paa, at den er meget væsentlig omdannet og blevet noget ganske Andet, end den var, da min høitagtede Formand forelagde den. Jeg vil ikke gaae ind paa det Spørgsmaal, om den i det Hele er bleven bedre eller slettere; den har faaet, troer jeg, Noget forud for den forelagte Lov; men i mange andre Henseender er den ogsaa bleven endnu betænkeligere. Jeg skal blot nævne det, at man har udelukket Præsten fra den Deel i Sogneforstanderskabet, som han efter den af min Formand forelagte Lov skulde have. Vel har min ærede Formand under de Forhandlinger, han har havt med Udvalget, lempet sig efter dets Mening og dette igjen efter hans Mening, saa at der er fremkommet et Resultat, som han ikke har erklæret sig imod; men han har dog erklæret, at han ikke vidste, hvorvidt Ministeriet i det Hele dermed vilde være tilfreds; altsaa troer jeg heller ikke, at man deri har nogen særdeles Støtte. Nu er altsaa Spørgsmaalet, om den omhandlede Lov, hvis den blev vedtagen, skulde lede til en Ministerforandring, ja maa skee til en total Forandring af Ministeriet, om hvilket sidste jeg, som sagt, ikke skal udtale mig, idet jeg med Visshed blot kan sige, at jeg ikke bliver i Ministeriet, og at Ministeriets øvrige Medlemmer ikke ynde Loven, — eller om Kongen skulde benytte sit Veto. Jeg maa da tilstaae, at jeg ikke anseer et saadant Veto for en saa overmaade betænkelig Sag. Det er jo en væsentlig Bestanddeel af vor Grundlov, at Kongen har en bestemt Medvirkning i Lovgivningen lige med Folkerepresentationen, der er deelt i to Afdelinger; man pleier at kalde denne Medvirkning det kongelige Veto. Jeg troer, at dette ikke i sig selv er et ganske beqvemt Udtryk; thi det er en ganske positiv Medvirkning, som Kongen har lige saa vel som de øvrige Grene af den lovgivende Magt; om man vil, kan man gjerne sige, at Landstinget har Veto, at Folkethinget har Veto, og da ogsaa at Kongen har et saadant; jeg vil slet ikke disputere om dette Udtryk; men, naar Kongen skal have en saadan Myndighed, saa maa det være en Sandhed, det maa ikke

blot være paa Svantøvis, at det skal hedde, at Kongen har Deel i den lovgivende Magt lige med Rigsdagen, men Kongen maa ogsaa kunne udøve denne sin Myndighed. Nu er det vel sandt, at i visse constitutionelle Stater og fremfor Alt i den Stat, hvor Constitutionen har faaet den største Udvikling og vilst de meest heldbringende Følger, er det, især i de senere Tider, blevet en stor Sjeldenhed, at Kongen benytter sit Veto, men i andre Stater er det temmelig hyppigt, saaledes f. Ex. i Norge. Men det er vist, at, naar det skal forebygges, at Regjeringen benytter sit Veto, saa skal det være derved, at der er en gjensidig Imødekommen. Dette er Tilfældet i England. Naar man ikke kan erhverve Ministeriets Samtykke til en Lov, lader man den hellere falde end sætter Kongen i den Nødvendighed at benytte sit Veto, hvilket er Noget, som Parlamentet fra sin Side lige saa lidet ønsker at fremkalde, som Kongen ønsker det. Derved er det ogsaa hidtil undgaaet i vor Rigsdag; thi der har jo virkelig i det Hele været en stor Imødekommen, hvorved Regjeringen og Rigsdagen, som ofte have staaet meget langt fra hinanden i Begyndelsen, siden ere komne overeens; men med den nærværende Sag har det et ganske eget Udseende. Den er begyndt i Folkethinget i den Forudsætning, at man ansaae den Lov, der var forelagt, for at være meget feilsuld og at kunne behøve mange Rettelser; men man vilde ikke indlade sig derpaa, fordi man vilde tvinge den frem paa den nærværende Rigsdag; man sagde, at denne Lov var god, fordi den skød en Bresche i vort nuværende Communalvæsen, og derfor vilde man ikke, at der toges Hensyn til de Forbedringer i det forelagte Udkast, som man var enig om, og som næsten Alle erkjendte, at det kunde trænge til. Et Forslag, som er gaaet igjennem paa denne Maade, kan dog virkelig ikke have den Vægt i Regjeringens Dine som et Forslag, der er fremkommet, efterat Sagen virkelig var bleven drøftet, uden at man forud havde stillet sig paa det Punkt, at man slet ikke vilde tage Hensyn til nogensomhelst Indvending mod Loven. Jeg har forøvrigt bemærket, hvorledes det, man finder meest anstødeligt i den nærværende Indretning baade af Sogneforstanderskaberne og Amtsraadene, ret godt kan ventes forbedret og